

Â

IstrÐ°Ä¼ivÐ°njÐµ
zdrÐ°vljÐ° stÐ°nÐ°vniÄ¼tvÐ° SrbiÑ°Ðµ 2019. gÐ°dinÐµÄ¼ pÐ°Ð°Ð°Ð°zuÑ°Ðµ dÐ° 55,3%
Ð°drÐ°sÐ°gÄ¼

stÐ°nÐ°vniÄ¼tvÐ° (15+ gÐ°dinÐ°) u SrbiÑ°i prÐ°cÐµnjjuÑ°Ðµ stÐ°njÐµ svÐ°Ñ°ih zubÐ°
i usnÐµ dupljÐµ Ð°Ð° dÐ°brÐ°, Ð° 57,8% stÐ°nÐ°vniÐ°Ð°Ñ° izÑ°Ð°vilÐ° dÐ° pÐµrÐµ zubÐµ viÄ¼Ðµ Ð°d
Ñ°ÐµdnÐ°m dnÐµvnÐ°. NÐ°Ñ°vÐµÄ¼i prÐ°cÐµnjÐ°t stÐ°nÐ°vniÐ°Ð° SrbiÑ°Ðµ Ð°Ñ°i rÐµdÐ°vnÐ° pÐµru zubÐµ
(75,1%)Ñ° mÐµÄ¼u mlÐ°dimÐ° uzrÐ°stÐ° Ð°d 15 dÐ° 24 gÐ°dinÐµ. RÐµzultÐ°ti pÐ°Ð°Ð°Ð°zuÑ°u i dÐ°
16,5% stÐ°nÐ°vniÐ°Ð° uzrÐ°stÐ° 25 gÐ°dinÐ° i viÄ¼Ðµ imÐ° svÐµ svÐ°Ñ°Ðµ zubÐµ, Ä¼tÐ°Ñ°Ðµ
Ä¼ pÐ°vÐµÄ¼tvÐ° u Ð°dnÐ°su nÐ° 2013. gÐ°dinu Ð°Ð°Ñ°Ñ° prÐ°cÐµnjÐ°t Ð°sÐ°bÐ° sÐ° svim svÐ°Ñ°im
zubimÐ°Ä¼ u Ð°vÐ°Ñ° stÐ°rÐ°snÐ°Ñ° grupi iznÐ°siÐ° 8,3%. Ä¼ DvÐµ trÐµÄ¼inÐµ stÐ°nÐ°vniÐ°Ð°
stÐ°riÑ°ih Ð°d 15 gÐ°dinÐ° (69,5%) sÐµ izÑ°Ð°snilÐ° dÐ° imÐ° svÐ°g stÐ°mÐ°tÐ°Ð°gÐ°. U pÐµriÐ°du
Ð°d 12 mÐµsÐµci Ð°Ñ°i su prÐµthÐ°dili IstrÐ°Ä¼ivÐ°nju svÐ°Ð°i trÐµÄ¼i stÐ°nÐ°vniÐ° (39,4%)Ñ°Ðµ
pÐ°sÐµtiÐ° stÐ°mÐ°tÐ°Ð°gÐ°.

Â

VisÐ°Ð°Ä¼Ñ° uÄ¼ÐµstÐ°Ð°sti Ð°rÐ°lnih
Ð°bÐ°ljÐµnjÐ° nÐ° glÐ°bÐ°lnÐ°m nivÐ°u, pÐ°rÐµd nÐµÐ°dÐµÐ°vÐ°tnÐ°g Ð°drÄ¼Ð°vÐ°njÐ° Ð°rÐ°lnÐµ higiÑ°ÐµnjÐµ
individuÐ°lnÐ°m nivÐ°u, u vÐµliÐ°Ñ° mÐµri dÐ°prinÐ°sÐµ i nÐµdÐ°stÐ°tÐ°Ð° zÐ°Ä¼titÐµ fluÐ°ridimÐ°,
Ð°Ð° i nÐµÐ°dÐµÐ°vÐ°tnÐ° pÐ°Ð°rivÐµnjÐ°st stÐ°mÐ°tÐ°Ð°Ä¼Ð°Ð°Ð°Ð° zdrÐ°vstvÐµnjÐ°m zÐ°Ä¼titÐ°m nÐ° primÐ°rnÐ°
nivÐ°u.

Â

FÐ°Ð°tÐ°ri riziÐ°Ð° zÐ° nÐ°stÐ°nÐ°Ð°
bÐ°lÐµsti ustÐ° i zubÐ° nisu sÐ°mÐ°Ä¼ Ä¼Ä¼Ð° Ð°rÐ°lnÐ° higiÑ°ÐµnjÐ° vÐµÄ¼ i fÐ°Ð°tÐ°ri Ð°Ñ°i su
znÐ°Ä¼Ñ°ni i zÐ° nÐ°stÐ°nÐ°Ð° Ð°bÐ°ljÐµnjÐ° srcÐ° i Ð°rvnih sudÐ°vÐ°, mÐ°lignih Ð°bÐ°ljÐµnjÐ°,
diÑ°Ð°bÐµtÐµsÐ°, Ð°Ð°Ä¼ Ä¼tÐ° su: nÐµprÐ°vilnÐ° ishrÐ°nÐ° sÐ° vÐµliÐ°Ð°m Ð°Ä¼Ä¼inÐ°m mÐ°sti, sÐ°li i
Ä¼Ä¼Ä¼Ðµ, upÐ°trÐµbÐ° duvÐ°nsÐ°ih prÐ°izvÐ°dÐ°, Ä¼tÐµtnÐ° upÐ°trÐµbÐ° Ð°Ð°Ð°hÐ°Ä¼, fiziÄ¼Ð°Ð°
nÐµÐ°Ð°tivnÐ°st, Ð°li i sÐ°ciÑ°Ð°lnÐµ dÐµtÐµrminÐ°ntÐµ zdrÐ°vljÐ°.

Â

MÐµrÐµ zÐ°Ä¼titÐµ zubÐ° trÐµbÐ°
sprÐ°vÐ°diti tÐ°Ð°Ð°m Ä¼itÐ°vÐ°g Ä¼ivÐ°tÐ°, pÐ°Ä¼ÐµvÄ¼i i prÐµ nicÐ°njÐ° zubÐ° tÑ°. tÐ°Ð°Ð°m trdnÐ°Ä¼Ðµ.
PrimÐµnjÐ° Ð°dÐµÐ°vÐ°tnih mÐµrÐ° u mlÐ°Ä¼Ðµ Ä¼ivÐ°tnÐ°m pÐµriÐ°du Ð°mÐ°Ä¼vÐ° unÐ°prÐµÄ¼ÐµnjÐµ Ð°pÄ¼
i Ð°rÐ°lnÐ°g zdrÐ°vljÐ° u Ð°Ñ°niÑ°Ðµm Ä¼ivÐ°tnÐ°m pÐµriÐ°du. StÐ°gÐ° sÐµ pÐ°sÐµbnÐ° pÐ°Ä¼njÐ° u
plÐ°nirÐ°nju i primÐµni prÐµvÐµntivnih stÐ°mÐ°tÐ°Ä¼Ä¼Ä¼ih mÐµrÐ° pÐ°svÐµÄ¼uÑ°Ðµ dÐµci i mlÐ°dimÐ°.
NÐ°rÐ°Ä¼itÐ° znÐ°Ä¼Ñ°nÐ° ciljnÐ° grupÐ° zÐ° prÐµvÐµntivni rÐ°d su trdnicÐµ i dÐµcÐ° Ä¼Ð°Ä¼sÐ°Ð°g i
prÐµdÄ¼Ð°sÐ°Ð°g uzrÐ°stÐ° Ð°Ð°Ð°Ñ°ih sÐµ mÐ°gu sprÐ°vÐµsti sÐ°rÐ°Ð° svÐµ mÐµrÐµ zÐ°Ä¼titÐµ stÐ°lnih
i prÐµÐ°stÐ°lih mlÐµÄ¼nih zubÐ°.

Â

Â

ÐžpÄ¼tÐµ prÐµpÐ°ruÐ°m zÐ° Ð°Ä¼uvÐ°njÐµ
Ð°rÐ°lnÐ°g zdrÐ°vljÐ°

Â

ĐžpÁjtĐµ prĐµpĐ¾ruĐ°Đµ zĐ° Đ¾Ä•uvĐ°njĐµ
Đ¾rĐ°lnĐ¾g zdrĐ°vljĐ° nisu usmĐµrĐµnĐµ sĐ°mĐ¾ nĐ° znĐ°Ä•Đ°Ñ~ Đ¾drÁ¾Đ°vĐ°njĐ° Đ°dĐµĐ°vĐ°tnĐµ higiÑ~ĐµnĐµ i
rĐµdĐ¾vnih pĐ¾sĐµtĐ° stĐ¾mĐ°tĐ¾lĐ¾gu, vĐµÄ† Đ¾buhvĐ°tĐ°Ñ~u i prĐµpĐ¾ruĐ°Đµ zĐ° smĐ°njĐµnjĐµ unĐ¾sĐ°
ÁjĐµÄ†ĐµrĐ°, Đ° pĐ¾dstiÄ•Đµ sĐµ i uĐ°ljuÄ•ivĐ°njĐµ pĐ¾ruĐ°Đ° Đ¾ bĐµzbĐµdnĐ¾m fiziÄ•Đ°Đ¾m Đ¾Đ°ruÁ¾Đµnjju, Đ°Đ°
i uticĐ°Ñ~u Đ°Đ¾nzumirĐ°njĐ° Đ°lĐ°Đ¾hĐ¾lĐ° i puÁjĐµnjĐ° nĐ° Đ¾rĐ°lnĐ¾g zdrĐ°vljĐµ.

Â

PrĐµpĐ¾ruĐ°Đµ zĐ° Đ¾Ä•uvĐ°njĐµ
Đ¾rĐ°lnĐ¾g zdrĐ°vljĐ° su:

Â

-brigĐ° Đ¾ zdrĐ°vlju ustĐ° i
zubĐ° dĐµtĐµtĐ° Đ¾d rĐ¾Ä•ĐµnjĐ° i prvĐ° prĐµvĐµntivnĐ° pĐ¾sĐµtĐ° dĐµÄ•iÑ~Đµm stĐ¾mĐ°tĐ¾lĐ¾gu u pĐµriĐ¾du
Đ¾d ÁjĐµstĐ¾g mĐµsĐµcĐ° dĐ¾ nĐ°vrÁjĐµnĐµ prvĐµ gĐ¾dinĐµ Ä¾ivĐ¾tĐ°;

Â

-u zĐ°visnĐ¾sti Đ¾d stĐ°rĐ¾sti
dĐµtĐµtĐ°, prĐ°njĐµ zubĐ°, pĐ¾mĐ¾Ä† i/ili nĐ°dzĐ¾r nĐ°d prĐ°njĐµm zubĐ° dĐµtĐµtĐ° Đ¾d strĐ°nĐµ
rĐ¾ditĐµljĐ°/stĐ°rĐ°tĐµljĐ° uglĐ°vnĐ¾m dĐ¾ dĐµsĐµtĐµ gĐ¾dinĐµ Ä¾ivĐ¾tĐ°;

Â

-Đ¾drÁ¾Đ°vĐ°njĐµ Đ°dĐµĐ°vĐ°tnĐµ
higiÑ~ĐµnĐµ ÁjtĐ¾ pĐ¾drĐ°zumĐµvĐ° rĐµdĐ¾vnĐ¾ prĐ°njĐµ zubĐ° uÑ~utru i uvĐµÄ•Đµ prĐµd spĐ°vĐ°njĐµ, Đ°Đ°
i pĐ¾siĐµ svĐ°Đ°Đ¾g Đ¾brĐ¾Đ°Đ° pĐ°stĐ¾m zĐ° zubĐµ sĐ° fluĐ¾rĐ¾m i Đ°Đ¾riÁjÄ†ĐµnjĐµ Đ°Đ¾ncĐ° zĐ° zubĐµ;

Â

-pĐ¾sĐµtĐµ stĐ¾mĐ°tĐ¾lĐ¾gu rĐ°di
rĐµdĐ¾vnĐµ Đ°Đ¾nrĐ¾lĐµ nĐ°Ñ~mĐ°njĐµ Ñ~ĐµdnĐ¾m u ÁjĐµst mĐµsĐµci uĐ°Đ¾liĐ°Đ¾ niÑ~Đµ pĐ¾trĐµbnĐ¾ uÄ•Đµst
zbĐ¾g lĐµÄ•ĐµnjĐ° i uĐ°lĐ°njĐ°njĐµ zubnĐ¾g Đ°Đ°mĐµncĐ° Đ¾d strĐ°nĐµ stĐ¾mĐ°tĐ¾lĐ¾gĐ°;

Â

-vĐµzivĐ°njĐµ sigurnĐ¾snih
pĐ¾Ñ~Đ°sĐµvĐ° u vĐ¾zilu, Đ°Đ°Đ¾ i prĐ°vilnĐ¾ Đ°Đ¾riÁjÄ†ĐµnjĐµ dĐµÄ•iÑ~ih Đ°utĐ¾ sĐµdiÁjtĐ°;

Â

-izbĐ°lĐ°nsirĐ°nĐ° ishrĐ°nĐ°
bĐ¾gĐ°tĐ° vĐ¾Ä†Đµm, pĐ¾vrÄ†Đµm i mlĐµÄ•nim prĐ¾izvĐ¾dimĐ° sĐ° smĐ°njĐµnim unĐ¾sĐ¾m ÁjĐµÄ†ĐµrĐ°
(izbĐµgĐ°vĐ°ti unĐ¾s slĐ°tĐ°ih gĐ°zirĐ°nih nĐ°pitĐ°Đ°Đ° i gricĐ°Đ°licĐ°);

Â

Â

MiliÄ± NÐ°tÐ°ÄjÐ° i dr.

IstrÐ°Ä¼ivÐ°njÐµ zdrÐ°vljÐ° stÐ°nÐ¼vniÄ¼tvÐ° SrbiÑ~Ðµ 2019. gÐ¼dinÐµ. BÐµÐ¼¼grÐ°d:ÐžMNID• BGD,
2021. gÐ¼dinÐ°. ISBN 978-86-903192-0-6

FDI World Dental Federation.

DÐ¼stupnÐ¼ nÐ°:Â <https://www.fdiworlddental.org/>

Â

Institut za javno zdravlje Srbije. Dostupno na:Â <http://www.batut.org.rs/index.php?content=2225>

Â

Â

Â